06/02/2022

Οικουμενικός Πατριάρχης: “Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για τη Σχολή της Χάλκης”

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Την αποφασιστικότητα της Μητρός Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως να συνεχίσει τον αγώνα της για την επαναλειτουργία της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης,

εξέφρασε ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, σε ομιλία του σήμερα, Κυριακή, 6 Φεβρουαρίου 2022, κατά την έναρξη διήμερου διεθνούς επιστημονικού Συνεδρίου, που πραγματοποιείται στην Αίθουσα Τελετών της Σχολής, με αφορμή την συμπλήρωση 50 ετών από τότε που διεκόπη η λειτουργία του ιστορικού θεολογικού εκπαιδευτηρίου, αλλά και 30 ετών από την εκδημία του τελευταίου Σχολάρχου αυτού αειμνήστου Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κυρού Μαξίμου. Ο τίτλος του Συνεδρίου είναι "Από των λυπηροτέρων επί τα θυμηδέστερα: ευχή και προσευχή".

Νωρίτερα, ο Παναγιώτατος χοροστάτησε στη Θεία Λειτουργία που τελέστηκε στο παρεκκλήσιο της Παναγίας Καμαριωτίσσης, στην Αίθουσα Τελετών της Σχολής, επί τη μνήμη του Ιερού Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως και ανιδρυτού της Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης.

Εκκλησιάστηκαν οι Σεβ. Αρχιερείς Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος, Πρόεδρος της Εφορείας της Ι.Μονής, Γέρων Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριος, Ανθηδώνος κ. Νεκτάριος, Επίτροπος του Παναγίου Τάφου στην Πόλη, Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, τα μέλη της Εφορείας της Ι. Μονής, Σηλυβρίας κ. Μάξιμος και Σαράντα Εκκλησιών κ. Ανδρέας, καθώς και ο Σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Ιωακείμ, και ο Θεοφιλ. Επίσκοπος Αλικαρνασσού κ. Αδριανός, κληρικοί, μοναχοί και μοναχές, Άρχοντες Οφφικιάλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου και Πανεπιστημιακοί καθηγητές, καθώς και πιστοί από την Πόλη, τα Πριγκηπόννησα και το εξωτερικό.

Στην ομιλία του ο Παναγιώτατος επεσήμανε ότι στα 127 έτη λειτουργίας της, η Ιερά Θεολογική Σχολή, χάρισε "εις την Μεγάλην Εκκλησίαν και εις την ανά την Οικουμένην Ορθοδοξίαν τους υπερεννεακοσίους «Διδασκάλους της Ορθοδόξου Χριστιανικής Θεολογίας», οι οποίοι διηκόνησαν ευκλεώς και θυσιαστικώς τον λαόν του Θεού και την ιεράν επιστήμην.

“**Συνεπληρώθησαν, κατά το παρελθόν έτος, πεντήκοντα έτη από της, όλως αδίκου, καταργήσεως του Θεολογικού Τμήματος της Σχολής μας. Θα συνεχίσωμεν να αγωνιζώμεθα, εις όλα τα επίπεδα, διά την επαναλειτουργίαν της Τροφού Σχολής, διά να διδάσκεται και πάλιν εις το ηγιασμένον τούτο σχολείον η εκκλησιαστική θεολογία, να καλλιεργήται και να διακηρύσσεται η ορθόδοξος χριστιανική μαρτυρία προς τον σύγχρονον άνθρωπον. Προσευχόμεθα αδιαλείπτως προς τον Θεόν του ελέους, να ευδοκήση, ώστε να ανοίξουν αι πύλαι της Σχολής και να κτυπήση ο κώδων, καλών τους νέους ιεροσπουδαστάς εις τα μαθήματα.**

Τότε, η Πρωτόθρονος Εκκλησία της Ορθοδοξίας θα αποκτήση και πάλιν το θεολογικόν της φυτώριον, το οποίον θα την τροφοδοτή με ικανά στελέχη, σάρκα εκ της σαρκός της, ευλαβείς κληρικούς και εργάτας της θεολογίας, συνεχιστάς των παραδόσεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου, οι οποίοι θα αναλάβουν θέσεις ευθύνης εις την Εκκλησίαν, ως εκφρασταί του κοινού πνεύματος της Χάλκης και του αειφεγγούς Φαναρίου. Τίποτε εις την ζωήν της Εκκλησίας δεν ευδοκιμεί, εάν δεν έχη σταθερά θεολογικά θεμέλια.

Ημείς απεφοιτήσαμεν εκ της Σχολής το έτος 1961, προ εξηκονταετίας και πλέον. Και μετά την παρέλευσιν τόσου χρόνου, όσα εβιώσαμεν εδώ κατά την επταετή μαθητείαν ημών, παραμένουν ανεξίτηλα εις την μνήμην και την καρδίαν μας. Η ζωή μας εν τη Σχολή υπήρξε ζωή προσευχής, λατρείας του Θεού και δοξολογίας του υπέρ παν όνομα ονόματος Αυτού, εμπειρία κοινωνίας, ασκήσεως, μελέτης, διαλόγου και συμπνευματισμού, προσδοκίας και ονείρων διά την καλήν μαρτυρίαν περί της εν ημίν ελπίδος εν τω κόσμω ως διακόνων της Εκκλησίας. Η Χάλκη μας εδίδαξε την ακλόνητον πιστότητα εις την παράδοσιν της Ορθοδοξίας και ενεφύσησε εις την καρδίαν μας το πνεύμα προσφοράς“.

Στη συνέχεια ο Παναγιώτατος αναφέρθηκε στην προσωπικότητα και στην προσφορά του Ιερού Φωτίου προς την Εκκλησία και το Γένος. “Ο πολυίστωρ καθηγητής, ο φιλόλογος και φιλόσοφος, ο εξαίρετος νομομαθής και διπλωμάτης, ο εκφραστής της «δόξης του Βυζαντίου, ο πολυτάλαντος εκκλησιαστικός ηγέτης, ο ακραιφνής θεολόγος και κήρυξ της αληθείας Φώτιος ηγωνίσθη διά του λόγου και της γραφίδος, διά της καταλυτικής παρουσίας, του ενθέου ζήλου και της αποφασιστικότητος εις την υπεράσπισιν των δικαίων του Οικουμενικού Θρόνου, διά την αντιμετώπισιν, εν τω πνεύματι και τω γράμματι των δογματικών και κανονικών αρχών της Εκκλησίας, των προκλήσεων της εποχής εις τον χώρον των σχέσεων μετά της Εκκλησίας της Πρεσβυτέρας
Ρώμης, εις το πεδίον της ιεραποστολής και αλλαχού, παρασχών την καλήν

μαρτυρίαν εν παντί και καταλιπών εις τους επερχομένους και εις ημάς σήμερον, ανεκτίμητον παρακαταθήκην διά την αντιμετώπισιν των σημείων των καιρών”.

Ο Πατριάρχης, στην ομιλία του, επεσήμανε ότι η αποστολή της Εκκλησίας μέσα στον κόσμο δεν προάγεται από μία εσωστρεφή και «κλειστή» θεολογία, η οποία , όπως είπε, αποφεύγει, αγνοεί ή και απορρίπτει τον κόσμο, για να διασώσει την δήθεν απειλουμένην υπό των εξελίξεων, υπό της ιστορίας και του «εν τω κόσμω» χαρακτήρος της Εκκλησίας Ορθοδοξίαν της πίστεως. “Η κλειστό της και η εσωστρέφεια”, τόνισε, “παράγουν και προάγουν φονταμενταλισμόν και άκαρπον θρησκειοποίησιν της χριστιανικής ζωής”.

“Είναι τραγικόν, η χριστιανική πίστις, «η πιο επαναστατική δύναμις του ανθρωπίνου πνεύματος», ως έχει χαρακτηρισθή, να ταυτίζεται με συντηρητισμόν, αδρανή εσωτερικότητα, παθητικότητα και αδιαφορίαν διά την ιστορίαν και τον κόσμον. «Δεν είναι δυνατόν», εσημείωνεν ο μακαριστός πνευματικός ημών πατήρ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων, «η Εκκλησία, και μάλιστα η Ορθόδοξος, η δική μας Εκκλησία, να νοηθεί ως άσχετη προς τη ζωή, προς τους καιρούς, προς την αγωνίαν αυτής της ώρας, προς τα φλέγοντα προβλήματα αυτής της στιγμής, απλώς ως πόλις επάνω όρους κειμένη και θεωρούσα τα περί αυτήν. Ως Εκκλησία είμεθα εμπεπλεγμένοι εις την πορείαν του γένους των ανθρώπων, εις την μεγάλην αυτήν περιπέτειαν που ονομάζεται ιστορία, άγουσα εις την τελείωσιν των εσχάτων» (Χαλκηδόνια, σ. 457).

Αυτήν την αλήθειαν αποκαλύπτουν, εκπροσωπούν και εκφράζουν η λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, η μαρτυρία των Αγίων, η θυσία των Μαρτύρων, ο ένθεος βίος και το σταυροαναστάσιμον ήθος των πιστών, τα όσια και τα ιερά του Γένους, οι ναοί ημών, τα προσκυνήματα και τα αγιάσματα, αι ιεραί εικόνες, το φως της Αναστάσεως, η ελπίς ζωής αιωνίου. Είμεθα διάκονοι του προαιωνίου Λόγου του Θεού «δι' ου τα πάντα εγένετο», του σώσαντος διά της Σαρκώσεως, του Σταυρού και της Αναστάσεως Αυτού το
αδαμιαίον γένος εκ της του Άδου τυραννίδος, και πάλιν ερχομένου κρίναι ζώντας και νεκρούς, «ου της βασιλείας ουκ έσται τέλος»”.

Και ο Πατριάρχης συνέχισε: “**Διά την Εκκλησίαν υπάρχει, βεβαίως, καιρός του σιγάν και καιρός του λαλείν. Όμως η Εκκλησία ομιλεί και σιωπά διά τον ίδιον λόγον, διά το Θεόν, και αυτό σημαίνει, και διά το καλόν του ανθρώπου και του κόσμου του. Σήμερον, το εγκόσμιον παρόν και μέλλον του ανθρώπου και της ανθρωπότητος συνδέεται με την επιστήμην, την «μεγάλην δύναμιν» της εποχής μας. Κατά τας δύο τελευταίας δεκαετίας έχει δημιουργηθή, με κέντρον το διαδίκτυον, μία «ηλεκτρονική νέα τάξις πραγμάτων». Η αυτονόητος κεντρική θέσις και η πολυδιάστατος χρήσις των ηλεκτρονικών υπολογιστών εις την ζωήν των ανθρώπων επηρεάζει**

τον ψυχισμόν, το ηθικόν μας αισθητήριον, την εργασίαν και τας κοινωνικάς σχέσεις, την ιεράρχησιν των αξιών, ολόκληρον τον πολιτισμόν μας.

Η τεχνοκρατία πιέζει και διαβρώνει τας αρχεγόνους παραδόσεις των λαών, δημιουργεί αισθήματα ανεστιότητος και διαρρηγνύει την κοινωνικήν συνοχήν. Ως έχει ορθώς παρατηρηθή περί των συγχρόνων εξελίξεων, είναι όλως ουτοπικόν να αναμένωμεν ότι θα επιτευχθή μία νέα μορφή κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης διά μέσου της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και του διαδικτύου. Προφανέστατα, δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθούν τα ευεργετήματα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου. Και η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Κρήτη 2016) ετόνισε μετ' εμφάσεως, ότι, «διά την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, η ικανότης προς επιστημονικήν έρευναν του κόσμου αποτελεί θεόσδοτον δώρον εις τον άνθρωπον» (Η αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας εις τον σύγχρονον κόσμον, ΣΤ', 11). Παρά τας εμφανείς παρενεργείας της επιστημονικής προόδου και του επιστημονισμού, είναι άστοχον να συνδέωμεν όλα τα σύγχρονα μεγάλα προβλήματα αποκλειστικώς με την τεχνολογικήν επανάστασιν. Η ανθρωπότης δεν έζει και κατά το παρελθόν εις τον παράδεισον, και ως έχει προσφυώς λεχθή, «το προπατορικόν αμάρτημα είναι αρχαιότερον από τον σημερινόν κόσμον».

Αποτελεί θεολογικόν και ποιμαντικόν ατόπημα, ο ιερός άμβων και η εκκλησιαστική θεολογία να μετατρέπωνται εις βήμα κηρυγμάτων απαισιοδοξίας, καταστροφολογίας και συνολικής καταδίκης του συγχρόνου πολιτισμού, αρνήσεως των θετικών επιτευγμάτων του και προσπαθείας να πεισθούν οι πιστοί ότι ζώμεν εις ένα άθλιον κόσμον, εις το βασίλειον του κακού. Είναι βέβαιον, τιμιώτατοι αδελφοί και τέκνα ηγαπημένα, ότι, ανεξαρτήτως πως τον αποκαλούμεν, αυτός είναι και θα παραμείνη ο κόσμος εντός του οποίου θα ζώμεν ως χριστιανοί, και εις την κατά Χριστόν μεταμόρφωσιν του οποίου καλούμεθα να συμβάλωμεν.

Και εις την παρούσαν ιστορικήν στιγμήν, ο λόγος της Εκκλησίας οφείλει να είναι λόγος ελπίδος εις Χριστόν. Ελπίζομεν και εμπιστευόμεθα εις το μέλλον, διότι το μέλλον είναι ο ίδιος ο Χριστός, «το άλφα και το ωμέγα, ο πρώτος και ο έσχατος, η αρχή και το τέλος» (Αποκ. 22, 13). Η Αγία Εκκλησία Του είναι ο τόπος και ο τρόπος παρουσίας Αυτού εν τω κόσμω, εν τη πορεία προς την Βασιλείαν των Εσχάτων, ένθα «δικαιοσύνη κατοικεί» (Β' Πετρ. γ', 13)".

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του ο Παναγιώτατος χαιρέτησε την διοργάνωση του διεθνούς επιστημονικού Συμποσίου, με την ευκαιρία της πανηγύρεως του Ιερού Φωτίου, και επαίνεσε την οργανωτική επιτροπή του για την επιλογή της θεματικής του, "διά της οποίας αναδεικνύεται η ταυτότης της Θεολογικής μας Σχολής,

αι προοπτικαί διά το μέλλον της, το «πνεύμα της Χάλκης» ομού μετά των πολλών οικολογιών, διαχριστιανικών, διαθρησκειακών, ειρηνευτικών δράσεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των πρωτοβουλιών του εις το πεδίον της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της θρησκευτικής ελευθερίας". Συνεχάρη δε, ιδιαιτέρως, τον Θεοφιλ. Επίσκοπο Αραβισσού κ. Κασσιανό, Ηγούμενο της Μονής, τον Εντιμολ. Άρχοντα της Μ.τ.Χ.Ε. κ. Συμεών Πασχαλίδη, Καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Διευθυντή του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, καθώς και τους συμμετέχοντες και όλους όσοι συνέβαλαν για την προετοιμασία και πραγματοποίηση του Συνεδρίου.

Στη συνέχεια χαιρετισμό απηύθυναν ο Σεβ. **Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων κ. Απόστολος**, Πρόεδρος της Εφορείας της Ι. Μονής, και ο Θεοφιλ Επίσκοπος Αραβισσού. **Ο Μητροπολίτης Γέρων Δέρκων**, αναφέρθηκε, ιδιαιτέρως, στη διαχρονική προσφορά της Σχολής προς τη μητέρα Εκκλησία, αλλά και στα θεολογικά Γράμματα. “Αυτό το «θαύμα» εν πικρία και στεναχωρία πολλή δυσάρεστησε άπαντας τους χαλκίτας με το άδικον κλείσιμον της διαδόσεως του Φωτός εις τον κόσμον. Πενήντα ένα έτη συμπληρώνονται εφέτος από την ημέραν, την οποίαν το τουρκικόν συνταγματικόν δικαστήριον απεφάσισε την κατάργησιν της ιδιωτικής παιδείας εις την Χώραν, ως πρόσχημα διά την οριστικήν παύσιν της λειτουργίας Θεολογικής Σχολής, η οποία παραμένει σιωπηλή περιμένοντας την δικαίωσιν. Μιας Σχολής, όχι τυχαίας, η οποία ήτο τηλαυγής πνευματικός φάρος, κοιτίς ανωτέρου πολιτισμού, σέμνωμα της θρησκείας και του Γένους ημών.

Αι εκπαιδευτικαί αρχαί της χώρας ταύτης ανέστειλαν την λειτουργίαν του θεολογικού τμήματος και μάλιστα όταν το πολίτευμα αυτής της χώρας θεωρείται ότι ειναι δημοκρατικόν, θα πρέπει να κυριαρχή όπως εις όλα τα δημοκρατικά πολιτεύματα η ισονομία και η ισοπολιτεία, ο σεβασμός προς τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα, η θρησκευτική ελευθερία, η ανεκτικότης προς την εθνικήν, θρησκευτικήν, γλωσσικήν και εθιμικήν διαφορετικότητα. Είναι άξιον απορίας να έχη λειτουργήσει η Σχολή εις καθεστώτα μοναρχικά και αυταρχικά και να μη δύναται να λειτουργήσει εις δημοκρατικά υποτίθεται”.

Ο Πρόεδρος της Εφορείας της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος Χάλκης υπενθύμισε ότι πέρυσι συμπληρώθηκαν πενήντα χρόνια από το κλείσιμο της Σχολής. “Πεντήκοντα έτη (51 εφέτος) διαψευθεισών ελπίδων ότι θα επαναλειτουργήσει. Πεντήκοντα έτη αδιαλείπτων αγώνων της Μητρός Εκκλησίας, του Σεπτού Κέντρου της Ορθοδοξίας, και ιδίως του νυν Προκαθημένου, Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, οι οποίοι δεν έχουν φέρει εισέτι καρπούς παρά το άοκνον Αυτού ενδιαφέρον. Πεντήκοντα έτη (51 εφέτος) εμπαιγμών από μέρους των Αρμοδίων Αρχών διά την επίλυσιν του

χρονίζοντος τούτου προβλήματος. Πεντήκοντα έτη δοκιμασίας της υπομονής και καρτερικότητος όσων τρέφουν ειλικρινή αγάπην διά την Σχολήν, όσων εγαλουχήθησαν από αυτήν, είτε εφοίτησαν εις το λυκειακόν και θεολογικόν τμήμα, είτε μόνον εις το πρώτον".

Από την πλευρά του **ο Επίσκοπος Αραβισσού,** αναφέρθηκε στις σημερινές δραστηριότητες της Σχολής. "Δυστυχώς, η Ιερά Θεολογική Σχολή δεν έχει την δυνατότητα πλέον να διδάσκη την ιερά επιστήμη εις νέους σπουδαστάς, να καταρτίζη θεολόγους, να μορφώνη τους μελλοντικούς κληρικούς του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Πλην όμως εν τη Σχολή επιτελείται αξιοσημειώτον πνευματικόν και επιστημονικόν έργον, το οποίον επιχειρούμε να ανταποκρίνεται εις την ένδοξον ιστορίαν της. Συγκεκριμένως, ήδη από την παρελθούσαν δεκαετίαν η Θεολογική Σχολή δέχεται φοιτητάς διαφόρων ειδικεύσεων και γνωστικών αντικειμένων προς διενέργειαν πρακτικής ασκήσεως εν αυτή, όπου έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν τις δεξιότητές των εις διάφορα πεδία αφορώντα κυρίως την βιβλιοθήκην, αλλά και εν γένει τας εκάστοτε ανάγκας της Σχολής.

Οι άρρενες αυτοί σπουδασταί, διαμένοντες εν τη Σχολή, μετέχοντες των καθημερινών ιερών ακολουθιών του νυχθημέρου, παρακαθήμενοι εις την κοινήν τράπεζαν, έχουν επίσης την δυνατότητα να προσεγγίσουν κατά το βραχύ διάστημα της πρακτικής ασκήσεως, τον τρόπο βιοτής των παλαιών σπουδαστών, αλλά και να γνωρίσουν εκ του σύνεγγυς την διακονίαν της Μητρός Εκκλησίας, τας αγωνίας και την μαρτυρίαν αυτής".

Χαρετισμό απηύθυναν, επίσης, ο Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Εξοχ. κ. Μαργαρίτης Σχοινάς και ο Πρόεδρος της Εστίας Θεολόγων Χάλκης Εντιμολ. Καθηγ. κ. Νικόλαος Ξεξάκης, ενώ ομιλίες πραγματοποίησαν Ιεράρχες, Μοναχοί, Πανεπιστημιακοί και άλλοι διακεκριμένοι επιστήμονες. Οι εργασίες του συνεδρίου θα συνεχιστούν αύριο, Δευτέρα, 7 Φεβρουαρίου. Πατριαρχικό Τρισάγιο για τον Πατριάρχη Φώτιο Β'.

Κατερχόμενος από την Χάλκη ο Πατριάρχης μετέβη στην Ιερά Μονή Βαλουκλή και τέλεσε Τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του προκατόχου Αυτού Φωτίου Β', του οποίου ο τάφος βρίσκεται στο Πατριαρχικό Κοιμητήριο, στον περίβολο της Μονής, δεηθείς και για τον μακαριστό Μητροπολίτη Ηρακλείας Φώτιο, αλλά και για τον συγγενή του από την Ίμβρο, αρχιμ. Φώτιο Γεωργιάδη, απόφοιτο Χάλκης, ιερατεύσαντα επί σειρά ετών και κοιμηθέντα στη Ρουμανία.

International Scientific Symposium
February 6-7, 2022
ECUMENICAL PATRIARCHATE
HALKI THEOLOGICAL SCHOOL
From the more sorrowful to the more pleasing:
Wish and pray
Under the blessing of His All-Holiness
Ecumenical Patriarch Bartholomew
ECUMENICAL PATRIARCHATE
HALKI THEOLOGICAL SCHOOL

From the more sorrowful to the more pleasing
Wish and pray
1844

From the more sorrowful to the more pleasing:
Wish and pray
Under the blessing of His All-Holiness
Ecumenical Patriarch Bartholomew

Wish a
the blessin
nical Patri
1844
ECUMENICAL PATRIARCHATE
HALKI THEOLOGICAL SCHOOL

Opening Remarks by
His All-Holiness, Bartholomew
Archbishop of Constantinople,
New Rome and Ecumenical
Patriarch
Wish and pray
ECUMENICAL PATRIARCHATE
HALKI THEOLOGICAL SCHOOL

Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου / Οικουμενικό Πατριαρχείο